

vermiculus, qui octingentos interfecit impetu uno.

9. Post hunc, Eleazar filius patru eius Ahoites inter tres fortes, qui erant cum David quando exprobraverunt Philisthim, & congregati sunt illuc in praelium.

10. Cumque ascendissent viri Israel, ipse stetit & percussit Philisthaeos donec deficeret manus eius, & obrigeret cum gladio: fecitque Dominus salutem magnam in die illa: & populus, qui fugerat, reversus est ad caesorum spolia detrahenda.

11. Et post hunc, Semma filius Age de Arari. Et congregati sunt Philisthim in statione: erat quippe ibi ager lente plenus. Cumque fugisset populus a facie Philisthim,

12. stetit ille in medio agri, & tuitus est eum, & percussitque Philisthaeos: & fecit Dominus salutem magnam.

13. Nec non & ante descenderant tres qui erant principes inter triginta, & venerant tempore messis ad David in spelunca Odollam: castra autem Philistinorum erant posita in Valle gigantum.

14. Et David erat in praesidio: porro statio Philistinorum tunc erat in Bethlehem.

15. Desideravit ergo David, & ait: O si quis mihi daret potum aquae de cisterna, quae est in Bethlehem iuxta portam!

16. Irruperunt ergo tres fortes castra Philistinorum, & hauserunt aquam de cisterna Bethlehem, quae erat iuxta portam, & attulerunt ad David: at ille noluit bibere, sed libavit eam Domino,

17. dicens: Propitius sit mihi Dominus, ne faciam hoc: num sanguinem hominum istorum, qui profecti sunt, & animarum periculum bibam? Noluit ergo bibere. Haec fecerunt tres robustissimi.

18. Abisai quoque frater Ioab filius Sarviae, princeps erat de tribus: ipse est qui levavit hastam suam contra trecentos, quos interfecit, & inter tres robustissimos.

19. & inter tres nobilior, eratque eorum princeps, sed usque ad tres primos non pervenerat.

20. Et Banai filius Ioiae viri fortissimi, magnorum operum, de Cabseel: ipse percussit duos leones Moab, & ipse descendit, & percussit leonem in media cisterna in diebus nivis.

21. Ipse quoque interfecit virum Aegyptium, virum dignum spectaculo, ha-

* Prius numerati sunt, nempe Eleazar, & Semma. * 1. Paral. 11. 15.

* Hic incipit secunda trias, ex qua tamen duo tantum recensentur. Hieronymus tertium nominat Ionathan filium Sammae fratris David, de quo c. 21. v. 21.

bentem in manu hastam: itaque cum descendisset ad eum in virga, & vi extorsit hastam de manu Aegyptij, & interfecit eum hasta sua.

22. Haec fecit Banai filius Ioiae.

23. Et ipse nominatus inter tres robustos, qui erant inter triginta nobiliores: verumtamen usque ad tres non pervenerat: fecitque eum sibi David auricularium, a secreto.

24. Asael frater Ioab inter triginta, Elehanan filius patru eius de Bethlehem,

25. Semma de Harodi, Elica de Harodi,

26. Heles de Phalti, Hira filius Acces de Thecua,

27. Abiezer de Anathoth, Mobonna de Husati,

28. Selmon Ahoites, Maharai Netophathites,

29. Heled filius Baana, & ipse Netophathites, Ithai filius Riba de Gabath filiorum Benjamin,

30. Banai Pharaonites, Hedda de Torrente Gaas,

31. Abialbon Arbathites, Azmaveth de Beromi,

32. Ellaba de Salaboni. Filij Iassen, Ionathan,

33. Semma de Orori, Aiam filius Sarar Arorites,

34. Ellphelet filius Aasbai filij Machari, Eliam filius Achitophel Gelonites,

35. Hesrai de Carmelo, Phara de Arb,

36. Igaal filius Nathan de Soba, Bonni de Gadi,

37. Selec de Ammoni, Naharai Berothites armiger Ioab filij Sarviae,

38. Ira Iethrites, Gareb & ipse Iethrites,

39. Urias Hethaeus. Omnes triginta septem.

CAPUT XXIV.

David ob numeratum populum a Gad propheta correptus, ex tribus flagellis oblati pestem triduanam elegit: qua in populum sevientem, ac 70000. interemptis, orat David Dominum; & a Gad propheta admonitus, in area Arelina, dato pretio, altare erigit, cessatque pestis.

1. ET * addidit furor Domini irasci contra Israel, commovitque David in eis dicentem: Vade, numerata Israel & Iudam.

* Prima triadis.

* Computat scilicet illis primis 6.

* 1. Paral. 21. 1. Anno M. 2087. Ant. Chr. 1017. etatis David 68.

2. Dixitque rex ad Ioab principem exercitus sui: Perambula omnes tribus Israel a Dan usque Bersabee, & numerate populum, ut sciam numerum eius.

3. Dixitque Ioab regi: Audeat Dominus Deus tuus ad populum tuum, quantum nunc est, iterumque centuplicet in conspectu domini mei regis: sed quid sibi dominus meus rex vult in re huicemodii?

4. Obtinuit autem sermo regis verba Ioab, & principum exercitus: egressusque est Ioab, & principes militum a facie regis, ut numerarent populum Israel.

5. Cumque pertransissent Iordanem, venerunt in Aroer ad dexteram urbis, quae est in Valle Gade:

6. & per Iazer transierunt in Galaad, & in terram inferiorem Hodsi, & venerunt in Dan silvestria. Circumeunteque iuxta Sidonem,

7. transierunt prope montem Tyri & omnem terram Hevaei & Chananaei, veneruntque ad meridiem Iuda in Bersabee:

8. & lustrata universa terra, affuerunt post novem menses & viginti dies in Ierusalem.

9. Dedit ergo Ioab numerum descriptionis populi regi, & inventa sunt de Israel octingenta millia virorum fortium, qui educerent gladium: & de Iuda quingenta millia pugnatorum.

* 1. Reg. 24. 6.

10. Percussit autem cor David eum postquam numeratus est populus: & dixit David ad Dominum: Peccavi valde in hoc facto: sed precor Domine, ut transferas iniquitatem servi tui, quia stultus egi nimis.

11. Surrexit itaque David mane, & sermo Domini factus est ad Gad prophetam & videntein David: dicens:

12. Vade, & loquere ad David: Haec dicit Dominus: Trium tibi datur optio, elige unum quod volueris ex his, ut faciam tibi.

13. Cumque venisset Gad ad David, nunciavit ei, dicens: Aut septem annis veniet tibi fames in terra tua: aut tribus mensibus fugies adversarios tuos, & illi te persequentur: aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua. Nunc ergo delibera, & vide quem respondeam ei, qui me misit; sermonem.

* 1. Paral. c. 21. v. 13. tres anni tantum faminis proponuntur, hic vero 7. quod sic conciliari

14. Dixit autem David ad Gad: Coartor nimis: sed melius est ut incidam in manus Domini (multae enim misericordiae eius sunt) quam in manus hominum.

15. Immisitque Dominus pestilentiam in Israel, de mane usque ad tempus constitutum, & mortui sunt ex populo a Dan usque ad Bersabee septuaginta millia virorum.

16. Cumque extendisset manum suam Angelus Domini super Ierusalem ut disperderet eam, misertus est Dominus super afflictione, & ait Angelo percutienti populum: Sufficit: nunc contine manum tuam. erat autem Angelus Domini iuxta aream Arelina Iebusai.

17. Dixitque David ad Dominum cum vidisset Angelum cadentem populum: Ego sum qui peccavi, ego inique egi: isti qui oves sunt, quid fecerunt? vertatur, obsecro, manus tua contra me, & contra domum patris mei.

18. Venit autem Gad ad David in die illa, & dixit ei: Ascende, & constitue altare Domino in area Arelina Iebusai.

19. Et ascendit David iuxta sermonem Gad, quem praeceperat ei Dominus.

20. Conspicensque Arelina, animadvertit regem & servos eius transire ad se:

21. & egressus adoravit regem prono vultu in terram, & ait: Quid causa est ut veniat dominus meus rex ad servum suum? Cui David ait: Ut emam a te aream, & aedificem altare Domino, & cesset interfectio quae grassatur in populo.

22. Et ait Arelina ad David: Accipiat, & offerat dominus meus rex, sicut placet ei: habes boves in holocaustum, & plastrum, & iuga boum in usum lignorum.

23. Omnia dedit Arelina regi: dixitque Arelina ad regem: Dominus Deus tuus suscipiat votum tuum.

24. Cui respondens rex, ait: Nequaquam ut vis, sed emam pretio arte, & non offeram Domino Deo meo holocausta gratuita. Emit ergo David aream, & boves, argenti sicli quinqueingenta.

25. & edificavit ibi David altare Domino, & obtulit holocausta & pacifica: & propitius est Dominus terrae, & cohibita est plaga ab Israel.

potest, ut illi tres anni, annis famis adijciendi sint, quae Israelite anno iam quarto premebantur, ob Gabonitarum sanguinem a Saule effusum, sup. 21. ni suspicaris mendium irrepisse in numeros. Sanè hic Septuaginta, 1722 tantum habent, ut in Paralip. * Dan. 13. 23.

* PRO VITANDA MOR-TALIT. EPISTOLA

* Supplementum ex Paralip. 21. 25. Sexcentis sicli Iebusai posuerunt, ita ut quingenti sicli sint tantum pro bobus.

Ce LI-

LIBER REGUM TERTIUS,

SECUNDUM HEBRÆOS

PRIMUS MALACHIM.

HUNC librum, Hebræi Primum MALACHIM, id est, Regum, vocant: nos Tertium appellamus, ut ad prioris libri titulum iam annotatum est. Incipit autem a Salomone, præmissâ tantum narratione, quâ ostenditur quomodo ad regnum ipse pervenerit. Regno deinde in duas partes scisso, quatuor regum Iudæ & octo regum Israël res gestas pertexit. Totâ verò libri historia annos complectitur 126. e quibus priores 40. Salomonis fuerunt: ceteri reliquorum regum, tum Iudæ, tum Israël.

Sub Achab horum ultimo, maximè floruit Elias Propheta.

CAPUT PRIMUM.

David senio confectum puella Abisag calefacit, casta manens: Adoniam verò regnum occupante, Bethsabee directâ consilio Nathan, impetravit a David ungi Salomonem in regem; quo audito, fugit Adonias.

T rex David senue- rat, habebatque ætatis plurimos dies: * cùmque operiretur vestibus, non calefiebat.

2. Dixerunt ergo ei servi sui: Quæramus domino nostro regi adolescentulam virginem, & stet coram rege, & foveat eum, dormiatque in sinu suo, & calefaciat dominum nostrum regem.

3. Quasiervit igitur adolescentulam speciosam in omnibus finibus Israël, & invenit Abisag Sunamitidem, & adduxerunt eam ad regem.

4. Erat autem puella pulchra nimis, dormiebatque cum rege, & ministrabat ei, rex verò non cognovit eam.

5. Adonias autem filius Haggith elevabatur, dicens: Ego regnabo. Fecitque sibi currus & equites, & quinquaginta viros, qui currerent ante eum.

* 1. Reg. 2. 29.
2. Reg. 13. 21.
Ibid. 15. 1. & seq.

6. Nec corripuit * eum pater suus aliquando, dicens: Quare hoc fecisti? Erat autem & ipse pulcher valde, secundus natu post Absalom.

7. Et sermo ei cum Ioab filio Sarviae, & cum Abiathar sacerdote, qui adiuvabant partes Adoniae.

8. Sadoc verò sacerdos, & Banaías filius Ioiaðæ, & Nathan Propheta, & Semel & Reî, & robur exercitûs David non erat cum Adonia.

9. Immolatis ergo Adonias arietibus & vitulis, & universis pinguibus iuxta Lapidem zoheleth, qui erat vicinus Fonti rogel, vocavit universos fratres suos filios regis, & omnes viros Iuda servos regis.

10. Nathan autem propheta, & Banaïam, & robustos quoque, & Salomonem fratrem suum non vocavit.

11. Dixit itaque Nathan ad Bethsabee matrem Salomonis: Num audisti, quòd regnaverit Adonias filius Haggith, & dominus noster David hoc ignorat? 12. Nunc ergo veni, accipe consilium a me, & salva animam tuam, filiique tui Salomonis.

13. Vade, & ingredere ad regem David, & dic ei: Nónne tu dominè mi rex iurasti mihi ancillæ tuæ, dicens: Salomon filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit in solio meo? quare ergo regnat Adonias?

14. Et adhuc ibi te loquente cum rege, ego veniam post te, & complebo sermones tuos.

15. Ingressa est itaque Bethsabee ad regem in cubiculum: rex autem senuerat nimis, & Abisag Sunamitis ministrabat ei.

16. Inclinavit se Bethsabee, & adoravit regem. Ad quam rex, Quid tibi, inquit, vis?

17. Quæ respondens, ait: Domine mi, tu iurasti per Dominum Deum tuum ancillæ tuæ, Salomon filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit in solio meo.

18. Et ecce nunc Adonias regnat, te, domine mi rex, ignorante.

19. Mactavit boves, & pinguia quæque, & arietes plurimos, & vocavit omnes filios regis, Abiathar quoque sacerdotem, & Ioab principem militiæ: Salomonem autem servum tuum non vocavit.

20. Verumtamen domine mi rex, in te oculi respiciunt totius Israël, ut indices eis, quis sedere debeat in solio tuo domine mi rex post te.

21. Eritque cùm dormierit dominus meus rex cum patribus suis, erimus ego & filius meus Salomon peccatores.

22. Adhuc illâ loquente cum rege, Nathan propheta venit.

23. Et nunciaverunt regi, dicentes: Adest Nathan propheta. Cùmque introisset in conspectu regis, & adorasset eum pronus in terram,

24. dixit Nathan: Domine mi rex, tu dixisti: Adonias regnet post me, & ipse sedeat super thronum meum?

25. Quia descendit hodie, & immolavit boves, & pinguia, & arietes plurimos, & vocavit universos filios regis & principes exercitûs, Abiathar quoque sacerdotem, illisque vescentibus, & bibentibus coram eo, & dicentibus: Vivat rex Adonias:

26. Me servum tuum, & Sadoc sacerdotem, & Banaïam filium Ioiaðæ, & Salomonem famulum tuum non vocavit.

27. Numquid a domino meo rege exivit hoc verbum, & mihi non indicasti servo tuo quis sessurus esset super thronum domini mei regis post eum?

28. Et respondit rex David, dicens: Vocate ad me Bethsabee. Quæ cùm fuisset ingressa coram rege, & stetit ante eum,

29. iuravit rex, & ait: Vivit Dominus, qui eruit animam meam de omni angustia,

30. quia sicut iuravi tibi per Dominum Deum Israël, dicens: Salomon filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit super solium meum pro me: sic faciam hodie.

31. Summissoque Bethsabee in terram vultu, adoravit regem, dicens: Vivat dominus meus David in æternum.

32. Dixit quoque rex David: Vocate mihi Sadoc sacerdotem, & Nathan prophetam, & Banaïam filium Ioiaðæ. Qui cùm ingressi fuissent coram rege,

33. dixit ad eos: Tollite vobiscum servos domini vestri, & imponite Salomonem filium meum super mulam meam: & ducite eum in Gihon.

34. Et ungit eum ibi Sadoc sacerdos, & Nathan propheta in regem super Israël: & canetis buccina, atque dicetis: Vivat rex Salomon.

35. Et ascendetis post eum, & veniet, & sedebit super solium meum, & ipse

regnabit pro me: illique præcipiam ut sit dux super Israël, & super Iudam.

36. Et respondit Banaías filius Ioiaðæ, regi, dicens: Amen: sic loquatur Dominus Deus domini mei regis.

37. Quomodo fuit Dominus cum domino meo rege, sic sit cum Salomone, & sublimius faciat solium eius a solio domini mei regis David.

38. Descendit ergo Sadoc sacerdos, & Nathan propheta, & Banaías filius Ioiaðæ, & Cerethi, & Phelathi: & imposuerunt Salomonem super mulam regis David, & adduxerunt eum in Gihon.

39. Sumpsitque Sadoc sacerdos cornu olei de tabernaculo, & unxit Salomonem: & cecinerunt buccinâ, & dixit omnis populus: Vivat rex Salomon.

40. Et ascendit universa multitudo post eum, & populus canentium tibus, & lætantium gaudio magno, & insonuit terra a clamore eorum.

41. Audivit autem Adonias, & omnes, qui invitati fuerant ab eo, iamque convivium finitum erat: sed & Ioab, auditâ voce tubæ, ait: Quid sibi vult clamor civitatis tumultuantis?

42. Adhuc illo loquente, Ionathas filius Abiathar sacerdotis venit: cui dixit Adonias: Ingredere, quia vir fortis es, & bona nuncians.

43. Responditque Ionathas: Adonias: Nequaquam: Dominus enim noster rex David regem constituit Salomonem:

44. misitque cum eo Sadoc Sacerdotem, & Nathan prophetam, & Banaïam filium Ioiaðæ, & Cerethi, & Phelathi, & imposuerunt eum super mulam regis.

45. Unxeruntque eum Sadoc sacerdos, & Nathan propheta regem in Gihon: & ascenderunt inde lætantes, & insonuit civitas: hæc est vox, quam audistis.

46. Sed & Salomon sedet super solium regni.

47. Et ingressi servi regis benedixerunt domino nostro regi David, dicentes: Amplificet Deus nomen Salomonis super nomen tuum, & magnificet thronum eius super thronum tuum. Et adoravit rex in lectulo suo:

48. & locutus est: Benedictus Dominus Deus Israël, qui dedit hodiè sedentem in solio meo, videntibus oculis meis.

49. Territi sunt ergo, & surrexerunt omnes, qui invitati fuerant ab Adonia, & ivit unusquisque in viam suam.

50. Adonias autem timens Salomonem, surrexit, & abiit, tenuitque cornu altaris.

51. Et nunciaverunt Salomoni, dicentes: Ecce Adonias timens regem Salomonem, tenuit cornu altaris, dicens: Iuret mihi rex Salomon hodie, quod non interficiat servum suum gladio.

52. Dixitque Salomon: Si fuerit vir bonus, non cadet ne unus quidem capillus eius in terram: sin autem malum inventum fuerit in eo, morietur.

53. Misit ergo rex Salomon, & eduxit eum ab altari: & ingressus adoravit regem Salomonem: dixitque ei Salomon: Vade in domum tuam.

CAPUT II.

David datis Salomoni variis præceptis moritur. Adonias petens Abisag in uxorem, ob affectum eo dolo regnum, occidit a Salomone iubetur: Abiathar sacerdoti privato, & tandem Ioab in tabernaculo interficitur: Semei quoque, quia contra præscriptum egressus est Ierusalem, triennio post occiditur.

Anno M.
2990.
Ant. Chr.
1014.
statis Salomonis
19.

* Deut. 17.
19.

1. Appropinquarent autem dies David ut moreretur, præcepitque Salomoni filio suo, dicens:

2. Ego ingredior viam universæ terræ: confortare, & esto vir.

3. Et observa custodias Domini Dei tui, ut ambules in viis eius, ut custodias ceremonias eius, & præcepta eius, & iudicia, & testimonia, * sicut scriptum est in lege Moysi: ut intelligas universa quæ facis, & quocumque te verteris:

4. ut confirmet Dominus sermones suos, quos locutus est de me, dicens: Si custodierint filij tui vias suas, & ambulaverint coram me in veritate, in omni corde suo, & in omni anima sua, non auferetur tibi vir de solio Israël.

5. Tu quoque nosti quæ fecerit mihi Ioab filius Sarviæ, quæ fecerit duobus principibus exercitus, Israël, * Abner filio Ner, & * Amasæ filio Iether: quos occidit, & effudit sanguinem belli in pace, & posuit cruorem prælij in balneo suo, qui erat circa lumbos eius, & in calcamento suo, quod erat in pedibus eius.

* 2. Reg. 3.
27.
* 2. Reg. 20.
10.

6. Facies ergo iuxta sapientiam tuam, & non deduces canitiem eius pacificè ad inferos.

7. Sed & filius Berzellai Galaaditis reddes gratiam, eruntque comedentes in mensa tua: * occurrerunt enim mihi quando fugiebam a facie Absalom fratris tui. * 2. Reg. 19.

8. * Habes quoque apud te Semei filium * 2. Reg. 16.
5. & 19. 19.
Gera filij Iemini de Bahurim, qui maledixit mihi maledictione pessimâ, quando ibam ad Castra: sed quia descendit mihi in occursum cum transirem Iordanem, & iuravi ei per Dominum, dicens: Non te interficiam gladio:

9. Tu noli pati eum esse innoxium. Vir autem sapiens es, ut scias quæ facies ei, deducesque canos eius cum sanguine ad inferos.

10. * Dormivit igitur David cum patribus suis *, & sepultus est in civitate David. * 1. Par. 29. 27.

11. * Dies autem, quibus regnavit David super Israël, quadraginta anni sunt: 12. in Hebron regnavit septem annis: in Ierusalem, triginta tribus.

12. Salomon autem sedit super thronum David patris sui, & firmatum est regnum eius nimis.

13. Et ingressus est Adonias filius Hagith ad Bethsabee matrem Salomonis: Quæ dixit ei: Pacificusne est ingressus tuus? Qui respondit: Pacificus.

14. Addiditque: Sermo mihi est ad te. Cui ait: Loquere. Et ille:

15. Tu, inquit, nosti quia meum erat regnum, & me præposuerat omnis Israël sibi in regem: sed translatum est regnum, & factum est frater mei: a Domino enim constitutum est ei.

16. Nunc ergo petitionem unam precor a te; ne confundas faciem meam. Quæ dixit ad eum: Loquere.

17. Et ille ait: Precor ut dicas Salomoni regi (neque enim negare tibi quidquam potest) ut det mihi Abisag Sunamitidem uxorem.

18. Et ait Bethsabee: Benè, ego loquar pro te regi.

19. Venit ergo Bethsabee ad regem Salomonem, ut loqueretur ei pro Adonia: & surrexit rex in occursum eius, adoravitque eam, & sedit super thronum suum: positusque est thronus matri regis, quæ sedit ad dexteram eius.

20. Dixitque ei: Petitionem unam parvulam ego deprecor a te; ne confundas faciem meam. Et dixit ei rex: Pete mater mea: neque enim fas est ut avertam faciem tuam.

21. Quæ

21. Quæ ait: Detur Abisag Sunamitis Adoniae fratri tuo uxor.

22. Responditque rex Salomon, & dixit matri suæ: Quare postulas Abisag Sunamitidem Adoniae? postula ei & regnum: ipse est enim frater meus maior me, & habet Abiathar sacerdotem, & Ioab filium Sarviæ.

23. Iuravit itaque rex Salomon per Dominum, dicens: Hæc faciat mihi Deus, & hæc addat, quia contra animam suam locutus est Adonias verbum hoc.

24. Et nunc vivit Dominus, qui firmavit me, & collocavit me super solium David patris mei, & qui fecit mihi domum, sicut locutus est, quia hodie occidetur Adonias.

25. Misitque rex Salomon per manum Banaas filij Ioadae, qui interfecit eum, & mortuus est.

26. Abiathar quoque sacerdoti dixit rex: Vade in Anathoth ad agrum tuum, equidem vir mortis es: sed hodie te non interficiam, quia portasti arcam Domini Dei coram David patre meo, & sustinisti laborem in omnibus, in quibus laboravit pater meus.

27. Eiecit ergo Salomon Abiathar, ut non esset sacerdos Domini, * ut impleteret sermo Domini, quem locutus est super domum Heli in Silo.

28. Venit autem nuncius ad Ioab, quod Ioab declinasset post Adoniam, & post Salomonem non declinasset: fugit ergo Ioab in tabernaculum Domini, & apprehendit cornu altaris.

29. Nunciatumque est regi Salomoni quod fugisset Ioab in tabernaculum Domini, & esset iuxta altare: misitque Salomon Banaas filium Ioadae, dicens: Vade, interfice eum.

30. Et venit Banaas ad tabernaculum Domini, & dixit ei: Hæc dicit rex: Egredere. Qui ait: Non egrediar, sed hic moriar. Renunciavit Banaas regi sermonem, dicens: Hæc locutus est Ioab, & hæc respondit mihi.

31. Dixitque ei rex: Fac sicut locutus est: & interfice eum, & sepeli, & amovebis sanguinem innocentem, qui effusus est a Ioab, a me, & a domo patris mei.

32. Et reddet Dominus sanguinem eius super caput eius quia interfecit duos viros justos, melioresque se: & occidit eos gladio, patre meo David ignorante, * Abner filium Ner principem militiae Israël, *

* 2. Reg. 3.
27.
* 2. Reg. 20.
10.

& Amasas filium Iether principem exercitus Iudæ:

33. & revertetur sanguis illorum in caput Ioab, & in caput seminis eius in sempiternum. David autem & semini eius, & domui, & throno illius sit pax usque in æternum a Domino.

34. Ascendit itaque Banaas filius Ioadae, & aggressus eum interfecit: sepultusque est in domo sua in deserto.

35. Et constituit rex Banaas filium Ioadae pro eo super exercitum, & Sadoc sacerdotem posuit pro Abiathar.

36. Misit quoque rex, & vocavit Semei, dixitque ei: Edifica tibi domum in Ierusalem, & habita ibi: & non egredieris inde huc atque illuc.

37. Quæcumque autem die egressus fueris, & transieris Torrentem Cedron, scito te interficiendum: sanguis tuus erit super caput tuum.

38. Dixitque Semei regi: Bonus sermo, sicut locutus est dominus meus rex, sic faciet servus tuus. Habitavit itaque Semei in Ierusalem diebus multis.

39. Factum est autem post annos tres ut fugerent servi Semei ad Achis filium Maacha regem Geth: nunciatumque est Semei quod servi eiusissent in Geth.

40. Et surrexit Semei, & stravit asinum suum: ivitque ad Achis in Geth ad requiringdom servos suos; & adduxit eos de Geth.

41. Nunciatum est autem Salomoni quod isset Semei in Geth de Ierusalem, & rediisset.

42. Et mittens vocavit eum, dixitque illi: Nonne testificatus sum tibi per Dominum, & prædixi tibi: Quæcumque die egressus, ieris huc & illuc, scito te esse moriturum? Et respondisti mihi: Bonus sermo, quem audivi.

43. Quare ergo non eustodisti iusturandum Domini, & præceptum quod præceperam tibi?

44. Dixitque rex ad Semei: Tu nosti omne malum, cuius tibi conscium est cor tuum, quod fecisti David patri meo: reddidit Dominus malitiam tuam in caput tuum.

45. Et rex Salomon benedictus, & thronus David erit stabilis coram Domino usque in sempiternum.

46. Iussit itaque rex Banaas filio Ioadae, qui egressus, percussit eum, & mortuus est.

CAPUT III.

Salomon, accepta in uxorem filia Pharaonis, sapientiam in somno petiit, quam una cum divitiis & gloria accepit, & primum in meetricam dirimenda lite ostendit.

2. Par. 1. 1. Anno M. 2991. Chr. 1012. etatis Salomonis 20. eius regni 3. 2. Par. 3. 11.

1. **C**onfirmatum est igitur regnum in manu Salomonis, & affinitate coniunctus est Pharaoni regi Aegypti: accepit namque filiam eius, & adduxit in civitatem David, donec compleret * edificans domum suam, & domum Domini, & murum Ierusalem per circuitum.

2. Attamen populus immolabat in excelsis: non enim edificatum erat templum nomini Domini usque in diem illum.

3. Dilexit autem Salomon Dominum, ambulans in praeceptis David patris sui, excepto quod in excelsis immolabat, & accendebat thymiama.

4. Abiit itaque in Gabaon, ut immolaret ibi: illud quippe erat excelsum maximum: mille hostias in holocaustum obtulit Salomon super altare illud in Gabaon.

5. Apparuit autem Dominus Salomoni per somnium nocte, dicens: Postula quod vis ut dem tibi.

6. Et ait Salomon: Tu fecisti cum servo tuo David patre meo misericordiam magnam, sicut ambulavit in conspectu tuo in veritate, & iustitia, & recto corde tecum: custodisti ei misericordiam tuam grandem, & dedisti ei filium sedentem super thronum eius, sicut est hodie.

7. Et nunc Domine Deus, tu regnare fecisti servum tuum pro David patre meo: ego autem sum puer parvulus, & ignorans egressum, & introitum meum.

8. Et servus tuus in medio esse populi, quem elegisti, populi infiniti, qui numerari & supputari non potest praeter multitudinem.

9. * Dabis ergo servo tuo cor docile, ut populum tuum iudicare possit, & discernere inter bonum & malum. Quis enim poterit iudicare populum istum, populum tuum hunc multum?

10. Placuit ergo sermo coram Domino, quod Salomon postulasset huiuscemodi rem.

11. Et dixit Dominus Salomoni: Quia postulasti verbum hoc, & non petisti tibi dies multos, nec divitias, aut animas inimicorum tuorum, sed postulasti tibi sapientiam ad discernendum iudicium:

12. ecce feci tibi secundum sermones tuos, & dedi tibi cor sapiens & intelligens, in tantum ut nullus ante te similis tui fuerit, nec post te surrecturus sit.

13. * Sed & haec, quae non postulasti, dedi tibi: divitias scilicet, & gloriam, ut nemo fuerit similis tui in regibus cunctis retro diebus.

14. Si autem ambulaveris in viis meis, & custodieris praecpta mea, & mandata mea, sicut ambulavit pater tuus, longos faciam dies tuos.

15. Igitur evigilavit Salomon, & intellexit quod esset somnium: cumque venisset Ierusalem, stetit coram arca foederis Domini, & obrulit holocausta, & fecit victimas pacificas, & grande convivium universis famulis suis.

16. Tunc venerunt duae mulieres metretices ad regem, steteruntque coram eo, 17. quarum una ait: Obsecro, mi domine: ego & mulier haec habitabamus in domo una, & peperit apud eam in cubiculo.

18. Tertia autem die postquam ego peperit, peperit & haec: & eram simul, nullusque alius nobiscum in domo, exceptis nobis duabus.

19. Mortuus est autem filius mulieris huius nocte. Dormiens quippe oppressit eum.

20. Et consurgens intempeste noctis silentio, tulit filium meum de latere meo ancilla tuae dormientis, & collocavit in sinu suo: suum autem filium, qui erat mortuus, posuit in sinu meo.

21. Cumque surrexissem mane ut darem lac filio meo, apparuit mortuus: quem diligentius intuens clara luce, deprehendi non esse meum quem genueram.

22. Responditque altera mulier: Non est ita ut dicis, sed filius tuus mortuus est, meus autem vivit. Econtrario illa dicebat: Mentiris: filius quippe meus vivit, & filius tuus mortuus est. Atque in hunc modum contendebant coram rege.

23. Tunc rex ait: Haec dicit, Filius meus vivit, & filius tuus mortuus est. Et ista respondit, Non, sed filius tuus mortuus est, meus autem vivit.

24. Dixit ergo rex: Afferte mihi gladium. Cumque attulisset gladium coram rege,

25. Dividite, inquit, infantem vivum in duas partes, & date dimidiam partem uni, & dimidiam partem alteri.

26. Dixit autem mulier, cuius filius erat

FER. 2. POST DOMINIC. 4. QUADR.

* 2. Par. 1. 10.

erat vivus, ad regem: (commota sunt quippe viscera eius super filio suo) Obsecro domine, date illi infantem vivum, & nolite interficere eum. Econtrario illa dicebat: Nec mihi, nec tibi sit, sed dividatur.

27. Respondit rex, & ait: Date huic infantem vivum, & non occidatur: haec est enim mater eius.

28. Audivit itaque omnis Israel iudicium quod iudicasset rex, & timuerunt regem, videntes sapientiam Dei esse in eo ad faciendum iudicium.

CAPUT IV.

Numerantur principes & praefecti Salomonis, apparatus ciborum ipsius, opera, sapientia, pactisque securitas eo regnante, & numerus parabolarum atque carminum eius.

1. **E**Rat autem rex Salomon regnans super omnem Israel:

2. & hi principes quos habebat: Azarias filius Sadoc sacerdotis:

3. Elihoreph, & Abia filij Sisa scribae: Iosaphat filius Ahilud a commentariis:

4. Banaas filius Iosada: super exercitum: Sadoc autem, & Abiathar sacerdotes.

5. Azarias filius Nathan super eos qui assistebant regi: Zabud filius Nathan sacerdos, apparatus regis:

6. & Ahisar praepositus domus: & Adoniram filius Abda super tributa.

7. Habebat autem Salomon duodecim praefectos super omnem Israel, qui praebant annonam regi & domui eius: per singulos enim menses in anno, singuli necessaria ministrabant.

8. Et haec nomina eorum: Benhur, in monte Ephraim.

9. Bendecar, in Maccas, & in Salebim, & in Bethsames, & in Elon, & in Bethanan.

10. Benhesed in Aruboth: ipsius erat Socho, & omnis terra Ephraim.

11. Benabnadab, cuius omnis Nephath Dor, Tapheth filiam Salomonis habebat uxorem.

12. Bana filius Ahilud regebat Thanac & Mageddo, & universam Bethsan, quae est iuxta Sarthana subter Iezrabel, a Bethsan usque Abelmechula e regione Iecmaan.

13. Bengaber in Ramoth Galaad: habebat Avothiair filij Manasse in Galaad,

ipse praerat in omni regione Argob, quae est in Basan, sexaginta civitatibus magnis atque muratis, quae habebant seras aereas.

14. Ahinadab filius Addo praerat in Manaim.

15. Achimaas in Nephthali: sed & ipse habebat Basemath filiam Salomonis in coniugio.

16. Baana filius Husi, in Aser, & in Baloth.

17. Iosaphat filius Pharu, in Issachar.

18. Semei filius Ela, in Benjamin.

19. Gaber filius Uri, in terra Galaad, in terra Schon regis Amorrhaei & Og regis Basan, super omnia quae erant in illa terra.

20. Iuda & Israel innumerae, sicut arena maris in multitudine: comedentes, & bibentes, atque letantes.

21. * Salomon autem erat in ditone sua, habens omnia regna a flumine terrae Philisthim usque ad terminum Aegypti: offerentium sibi munera, & servitium ei cunctis diebus vitae eius.

22. Erat autem cibus Salomonis per dies singulos triginta cori similia, & sexaginta cori farinae,

23. decem boves pingues, & viginti boves pascuales, & centum arietes, excepta venatione cervorum, caprearum, atque bubalorum, & avium altilium.

24. Ipse enim obtinebat omnem regionem, quae erat trans flumen, a Thaphsa usque ad Gazan, & cunctos reges illarum regionum: & habebat pacem ex omni parte in circuitu.

25. Habitabatque Iuda, & Israel absque timore ullo, unusquisque sub vite sua, & sub ficu sua, a Dan usque Bersabee cunctis diebus Salomonis.

26. * Et habebat Salomon quadraginta millia praesepia equorum currilium, & duodecim millia equestrium.

27. Nutriebantque eos supradicti regis praefecti: sed & necessaria mense regis Salomonis cum ingenti cura praebant in tempore suo.

28. Hordeum quoque, & paleas equorum, & iumentorum deferabant in locum ubi erat rex, iuxta constitutum sibi.

29. Dedit quoque Deus sapientiam Salomoni & prudentiam multam nimis, & latitudinem cordis quasi arenam, quae est in littore maris.

30. Et praecedebat sapientia Salomonis sapientiam omnium Orientalium & Aegyptiorum,

*Eccli. 47.
16.

31. * et erat sapientior cunctis hominibus: sapientior Ethan Ezrahita, & Heman, & Chalcol, & Dorda filiis Mahol: & erat nominatus in universis gentibus per circuitum.

32. Locutus est quoque Salomon tria millia parabolas: & fuerunt carmina eius quinque & mille.

33. Et disputavit super lignis a cedro, quæ est in Libano, usque ad hyssopum, quæ egreditur de pariete: & disseruit de iumentis, & volucris, & reptilibus, & piscibus.

34. Et veniebant de cunctis populis ad audiendam sapientiam Salomonis, & ab universis regibus terræ, qui audiebant sapientiam eius.

CAPUT V.

Concedit Hiram Salomoni ad templi edificationem cæsares lignorum, quibus Salomon tribuit cibaria: numerus cæsorum, portantium onera, latomorum, & præsectorum eorum.

Anno M.
2992.
Ant. Chr.
1012.

1. Misit quoque Hiram rex Tyri servos suos ad Salomonem: audivit enim quod ipsum unxissent regem pro patre eius: quia amicus fuerat Hiram David omni tempore.

2. Misit autem Salomon ad Hiram, dicens:

3. Tu scis voluntatem David patris mei, & quia non potuerit ædificare domum nomini Domini Dei sui propter bella imminencia per circuitum, donec daret Dominus eos sub vestigio pedum eius.

4. Nunc autem requiem dedit Dominus Deus meus mihi per circuitum: & non est satan, neque occurus malus.

5. Quamobrem cogito ædificare templum nomini Domini Dei mei, sicut locutus est Dominus David patri meo, dicens: * Filius tuus, quem dabo pro te super solum tuum, ipse ædificabit domum nomini meo.

* 2. Reg. 7.
13.
1. Par. 22.
10.

6. Præcipe igitur ut præciant mihi servi tui cedros de Libano, & servi mei sint cum servis tuis: mercedem autem servorum tuorum dabo tibi quamcumque petieris: scis enim quomodo non est in populo meo vir qui noverit ligna cadere sicut Sidonij.

7. Cum ergo audisset Hiram verba Salomonis, lætatus est valde, & ait: Benedictus Dominus Deus hodie, qui dedit

David filium sapientissimum super populum hunc plurimum.

8. Et misit Hiram ad Salomonem, dicens: Audivi quæcumque mandasti mihi ego faciam omnem voluntatem tuam in lignis cédrinis & abiégnis.

9. Servi mei deponent ea de Libano ad mare: & ego componam ea in ratibus in mari usque ad locum, quem significaveris mihi; & applicabo ea ibi, & tu tolles ea: præbebisque necessaria mihi, ut detur cibus domui meæ.

10. Itaque Hiram dabat Salomoni ligna cédrina, & ligna abiégna, iuxta omnem voluntatem eius.

11. Salomon autem præbebat Hiram coros tritici, viginti millia in cibum domui eius, & viginti coros purissimi olei: hæc tribuebat Salomon Hiram per singulos annos.

12. * Dedit quoque Dominus sapientiam Salomoni, sicut locutus est ei: & erat pax inter Hiram & Salomonem, & percusserunt ambo fœdus.

13. Elegitque rex Salomon operarios de omni Israël, & erat indicio triginta millia virorum.

14. Mittebatque eos in Libanum, decem millia per menses singulos vicissim, ita ut duobus mensibus essent in domibus suis: & Adoniram erat super huiusmodi indicione.

15. Fueruntque Salomoni septuaginta millia eorum qui onera portabant, & octoginta millia latomorum in monte:

16. absque præpositis qui præerant singulis operibus, numero trium millium, & trecentorum præcipientium populo & his qui faciebant opus.

17. Præcepitque rex, ut tollerent lapides grandes, lapides pretiosos in fundamentum templi, & quadrarent eos:

18. quos dolaverunt cæmentarij Salomonis, & cæmentarij Hiram: porro Gijblij præparaverunt ligna & lapides ad ædificandam domum.

CAPUT VI.

Figura & fabrica templi quoad præcipuas eius partes interiores & exteriores.

1. Actum est ergo * quadringentesimo & octogesimo anno egressio nis filiorum Israël de Terra Ægypti, in anno quarto, mense Zio, (ipse est mensis secundus) regni Salomonis super Israël, ædificari cepit domus Domino.

2. Do-
AbAb Abra-
hami mi-
gratione
999. Post
ditium
1336.
Per Iul.
3702.

2. Domus autem, quam ædificabat rex Salomon Domino, habebat sexaginta cubitos in longitudine, & viginti cubitos in latitudine, & triginta cubitos in altitudine.

3. Et porticus erat ante templum viginti cubitorum longitudinis, iuxta mensuram latitudinis templi: & habebat decem cubitos latitudinis ante faciem templi.

4. Fecitque in templo fenestras obliquas.

5. Et ædificavit super parietem templi tabulata per gyrum, in parietibus domus per circuitum templi & oraculi, & fecit latera in circuitu.

6. Tabulatum, quod subter erat, quinque cubitos habebat latitudinis, & medium tabulatum sex cubitorum latitudinis, & tertium tabulatum septem habens cubitos latitudinis. Trabes autem posuit in domo per circuitum forinsecus, ut non hæreret muris templi.

7. Domus autem cum ædificaretur, de lapidibus dolatis atque perfectis ædificata est: & malleus, & securis, & omne ferramentum non sunt audita in domo cum ædificaretur.

8. Ostium lateris medij in parte erat domus dextræ: & per cochleam ascende-
bant in medium conaculum, & a medio in tertium.

9. Et ædificavit domum, & consummavit eam: textit quoque domum laquearibus cédrinis.

10. Et ædificavit tabulatum super omnem domum quinque cubitis altitudinis, & operuit domum lignis cédrinis.

11. Et factus est sermo Domini ad Salomonem, dicens:

12. Domus hæc, quam ædificas, si ambulaveris in præceptis meis, & iudicia mea feceris, & custodieris omnia mandata mea, gradieni per ea: firmabo sermone meum tibi, * quem locutus sum ad David patrem tuum.

* 2. Reg. 7.
16.
* 1. Paral.
22. 9.

13. * Et habitabo in medio filiorum Israël, & non derelinquam populum meum Israël.

14. Igitur ædificavit Salomon domum,

15. Et ædificavit parietes domus intrinsecus, tabulatis cédrinis, a pavimento domus usque ad summam parietum, & usque ad laquearia, operuit lignis cédrinis intrinsecus: & textit pavementum domus tabulis abiégnis.

16. Ædificavitque viginti cubitorum ad posteriorem partem templi tabulata cédri-

na, a pavimento usque ad superiora: & fecit interiorem domum oraculi in Sanctum sanctorum.

17. Porro quadraginta cubitorum erat ipsum templum pro foribus oraculi.

18. Et cedro omnis domus intrinsecus vestiebatur, habens tornaturas, & iuncturas suas fabrefactas & caelaturas emittentes: omnia cédrinis tabulis vestiebantur: nec omnino lapis apparere poterat in pariete.

19. Oraculum autem in medio domus, in interiori parte fecerat, ut poneret ibi arcam fœderis Domini.

20. Porro oraculum habebat viginti cubitos longitudinis, & viginti cubitos latitudinis, & viginti cubitos altitudinis: & operuit illud atque vestivit auro purissimo. Sed & altare vestivit cedro.

21. Domum quoque ante oraculum operuit auro purissimo, & affixit laminas clavibus aureis.

22. Nihilque erat in templo quod non auro tegetetur: sed & totum altare oraculi textit auro.

23. Et fecit in oraculo duos cherubim de lignis olivarum, decem cubitorum altitudinis.

24. Quinque cubitorum ala cherub una, & quinque cubitorum ala cherub altera: id est, decem cubitos habentes, a summitate alæ unius usque ad alæ alterius summitatem.

25. Decem quoque cubitorum erat cherub secundus: in mensura pari, & opus unum erat in duobus cherubim.

26. id est, altitudinem habebat unus cherub decem cubitorum, & similiter cherub secundus.

27. Posuitque cherubim in medio templi interioris: extendebant autem alas suas cherubim, & tangebant ala una parietem, & ala cherub secundi tangebant parietem alterum: alæ autem altere in media parte templi se invicem contingebant.

28. Textit quoque cherubim auro.

29. Et omnes parietes templi per circuitum sculpsit variis caelaturis & tornis: & fecit in eis cherubim, & palmas, & picturas varias, quasi prominentes de pariete, & egredientes.

30. Sed & pavementum domus textit auro intrinsecus, & extrinsecus.

31. Et in ingressu oraculi fecit ostiola de lignis olivarum, postesque angulorum quinque.

32. Et duo ostia de lignis olivarum: & scul-

sculpsit in eis picturam cherubim, & palmarum species, & anaglypha valde prominentia: & textit ea auro: & operuit tam cherubim quam palmas, & cetera, auro.

33. Fecitque in introitu templi postes de lignis olivarum quadrangulos:

34. & duo ostia de lignis abiegis al-trinsecus: & utrumque ostium duplex erat, & se invicem tenens aperiebatur.

35. Et sculpsit cherubim, & palmas, & cælaturas valde eminentes: operuitque omnia laminis aureis opere quadro ad regulam.

36. Et ædificavit atrium interius tribus ordinibus lapidum politorum, & uno ordine lignorum cedri.

37. Anno quarto fundata est domus Domini in mense Zio:

38. & in anno undecimo, mense Bul (ipse est mensis octavus*) perfecta est domus in omni opere suo, & in universis utensilibus suis: ædificavitque eam annis septem.

* Ergo spatium septem annorum cum dimidio, est ædificata, incepta scilicet mense Zio, qui est secundus, (resp. G. 1.) & absoluta mense Octavo.

Anno M. 3000. Ante verum Chr. natalem ann. 1000. ante æram vulgarem 1004. † i. annis 12. cum dimidio.

Confer cum cap. super. v. 38. & c. 9. v. 10. * Inf. 9. 10.

Palatium Salomonis, domus saltus Libani atque uxoris eius, varia & sumptuosissima templi supellex.

CAPUT VII.

1. Domum autem suam ædificavit Salomon † * trédecim annis, & ad perfectum usque perduxit.

2. Ædificavit quoque domum saltus Libani centum cubitorum longitudinis, & quinquaginta cubitorum latitudinis, & triginta cubitorum altitudinis: & quatuor deambulacra inter columnas cædrinas: ligna quippe cædrina exciderat in columnas.

3. Et tabulatis cædrinis vestivit totam cameram, quæ quadraginta quinque columnis sustentabatur. Unus autem ordo habebat columnas quindecim.

4. contra se invicem positas,

5. & e regione se respicientes, æquali spatio inter columnas, & super columnas quadrangulata ligna in cunctis æqualia.

6. Et porticum columnarum fecit quinquaginta cubitorum longitudinis, & triginta cubitorum latitudinis: & alteram porticum in facie maioris porticus & columnas, & epistylia super columnas.

7. Porticum quoque solij, in qua tribunal est, fecit: & textit lignis cædrinis a pavimento usque ad summitem.

8. Et domuncula, in qua sedebatur ad

iudicandum, erat in media porticu, simili opere. Domum quoque fecit filia Pharaonis (* quam uxorem duxerat Salomon) * Sup. 3. 1. tali opere, quali & hanc porticum.

9. Omnia lapidibus pretiosis, qui ad normam quandam atque mensuram tam intrinsecus quam extrinsecus serrati erant: a fundamento usque ad summitem parietum, & extrinsecus usque ad atrium maius.

10. Fundamenta autem de lapidibus pretiosis, lapidibus magnis decem sive octo cubitorum.

11. Et desuper lapides pretiosi æqualis mensura secti erant, similiterque de cedro.

12. Et atrium maius rotundum trium ordinum de lapidibus sectis, & unius ordinis de dolata cedro: necnon & in atrio domus Domini interiori, & in porticu domus.

13. Misit quoque rex Salomon, & tulit Hiram de Tyro,

14. filium mulieris viduæ de tribu Nephthali, patre Tyrio, artificem æarium, & plenum sapientiâ, & intelligentiâ, & doctrinâ ad faciendum omne opus ex ære. Qui cum venisset ad regem Salomonem, fecit omne opus eius.

15. Et finxit duas columnas æreas, decem & octo cubitorum altitudinis columnam unam: * & linea duodecim cubitorum ambiebat columnam utramque.

16. Duo quoque capitella fecit, quæ ponerentur super capita columnarum, fusilia ex ære: quinque cubitorum altitudinis capitellum unum, & quinque cubitorum altitudinis capitellum alterum.

17. & quasi in modum retis, & catenarum sibi invicem miro opere contextarum. Utrumque capitellum columnarum fusile erat: septena versuum retiacula in capitello uno, & septena retiacula in capitello altero.

18. Et perfecit columnas, & duos ordines per circuitum retiaculorum singulorum, ut tegeter capitella, quæ erant super summitem, malogranatorum: eodem modo fecit & capitello secundo.

19. Capitella autem, quæ erant super capita columnarum, quasi opere lilij fabricata erant in porticu quatuor cubitorum.

20. Et rursus alia capitella in summitate columnarum desuper iuxta mensuram columnæ contra retiacula: malogranatorum autem ducenti ordines erant in circuitu capitelli secundi.

21. Et

21. Et statuit duas columnas in porticu templi: cùmque statuisset columnam dexteram, vocavit eam nomine Iachin: similiter erexit columnam secundam: & vocavit nomen eius Booz.

22. Et super capita columnarum opus in modum lilij posuit: perfectumque est opus columnarum.

* 2. Paral. 4. 2.

23. Fecit quoque mare fusile decem cubitorum a labio usque ad labium, rotundum in circuitu: quinque cubitorum altitudo eius, & resticula triginta cubitorum cingebat illud per circuitum.

24. Et sculptura subter labium circuibat illud decem cubitis ambiens mare: duo ordines sculpturarum striatarum erant fusiles, & tres ad Occidentem, & tres ad Orientem, & mare super eos desuper erat: quorum posteriora universa intrinsecus latibant.

25. Et stabat super duodecim boves, e quibus tres respiciebant ad Aquilonem, & tres ad Occidentem, & tres ad Meridiem, & tres ad Orientem, & mare super eos desuper erat: quorum posteriora universa intrinsecus latibant.

26. Grossitudo autem luteris, trium unciarum erat: labiumque eius, quasi labium calicis, & folium repandi lilij: duo millia batos capiebat.

27. Et fecit decem bases æneas, quatuor cubitorum longitudinis bases singulas, & quatuor cubitorum latitudinis, & trifurcatorum altitudinis.

28. Et ipsum opus basium, interrassile erat: & sculpturæ inter iuncturas.

29. Et inter coronulas & plectas, leones & boves & cherubim: & in iuncturis similiter desuper: & subter leones, & boves quasi lora ex ære dependentia.

30. Et quatuor rotæ per bases singulas, & axes ærei: & per quatuor partes quasi humeruli subter luterem fusiles, contra se invicem respectantes.

31. Os quoque luteris intrinsecus erat in capitis summitate: & quod forinsecus apparebat, unius cubiti erat totum rotundum, pariterque habebat unum cubitum & dimidium: in angulis autem columnarum variae cælaturæ erant: & media intercolumnia, quadrata non rotunda.

32. Quatuor quoque rotæ, quæ per quatuor angulos basis erant, cohærebant sibi subter basim: una rota habebat altitudinis cubitum & semis.

33. Tales autem rotæ erant quales solent in curru fieri: & axes earum, & radij, & canthi, & modioli, omnia fusilia.

34. Nam & humeruli illi quatuor per singulos angulos basis unius, ex ipsa basi

fusiles: & coniuncti erant.

35. In summitate autem basis erat quadrata rotunditas dimidij cubiti, ita fabricata, ut luter desuper posset imponi, habens cælaturas suas, variasque sculpturas ex semetipsis.

36. Sculpsit quoque in tabulatis illis, quæ erant ex ære, & in angulis, cherubim, & leones, & palmas, quasi in similitudinem hominis stantis, ut non cælata, sed apposita per circuitum viderentur.

37. In hunc modum fecit decem bases, fusurâ unâ, & mensurâ, sculpturæque consimili.

38. Fecit quoque decem luteres æneos: quadraginta batos capiebat luter unus, eratque quatuor cubitorum: singulos quoque luteres per singulas, id est, decem bases, posuit.

39. Et constituit decem bases, quinque ad dexteram partem templi, & quinque ad sinistram: mare autem posuit ad dexteram partem templi contra Orientem ad Meridiem.

40. Fecit ergo Hiram lebêtes, & scutras, & hamulas, & perfecit omne opus regis Salomonis in templo Domini.

41. Columnas duas, & funiculos capitellorum super capitella columnarum duos: & retiacula duo, ut operirent duos funiculos, qui erant super capita columnarum.

42. Et malogranata quadringenta in duobus retiaculis: duos versus malogranatorum in retiaculis singulis, ad operiendos funiculos capitellorum, qui erant super capita columnarum.

43. Et bases decem, & luteres decem super bases.

44. Et mare unum, & boves duodecim subter mare.

45. Et lebêtes, & scutras, & hamulas, omnia vasa, quæ fecit Hiram regi Salomoni in domo Domini, de aurichalco erant.

46. In campestri regione Iordanis fudit ea rex in argillosa terra, inter Sochoth & Sarthan.

47. Et posuit Salomon omnia vasa: propter multitudinem autem nimiam non erat pondus æris.

48. Fecitque Salomon omnia vasa in domo Domini: altare aureum, & mensam, super quam ponerentur panes propositionis, auream:

49. & candelabra aurea, quinque ad dex-

dexteram, & quinque ad sinistram contra oraculum ex auro puro: & quasi lili flores, & lucernae desuper aureae: & fercipes aureos, & hydrias, & fuscinas, & phialas & mortariola, & thuribula, de auro purissimo: & cardines ostiorum domus interioris Sancti sanctorum, & ostiorum domus templi, ex auro erant.

* 2. Paral. 5. 1. Et perfecit omne opus quod faciebat Salomon in domo Domini, & intulit quae sanctificaverat David pater suus, argentum & aurum, & vasa, reposuitque in thesauris domus Domini.

CAPUT VIII.

Templum, introducta in ipsum arcam, deditur, nebula illud implente. Salomon post longam orationem populo benedixit: numerus bovm & ovium immolarum hac celebri festiuitate.

* 2. Paral. 5. 2. Anno M. 3001. Ante aram Chr. 1002. Iubileo 9. quarto Mundi millenariae aperiēte. * 1. Festo tabernaculorum.

11. Tunc congregati sunt omnes maiores natu Israël cum principibus tribuum, & duces familiarum filiorum Israël ad regem Salomonem in Ierusalem: ut deserrerent arcam foederis Domini, de civitate David, id est, de Sion.

12. Conuenitque ad regem Salomonem universus Israël in mense Ethanim, in solemnitate die, ipse est mensis septimus.

13. Veneruntque cuncti senes de Israël, & tulerunt arcam sacerdotum, & portaverunt arcam Domini, & tabernaculum foederis, & omnia vasa Sanctuarij, quae erant in tabernaculo: & ferebant ea sacerdotes & Levitae.

14. Rex autem Salomon, & omnis multitudo Israël, quae convenerat ad eum, gradiebatur cum illo ante arcam, & imolabant oves & boves absque aestimatione & numero.

15. Et intulerunt sacerdotes arcam foederis Domini in locum suum, in oraculum templi, in Sanctum sanctorum subter alas Cherubim.

16. Siquidem cherubim expandebant alas super locum arcae, & protegebant arcam, & vestes eius desuper.

17. Cumque emerent vestes, & apparenter summitates eorum foris Sanctuarium ante oraculum, non apparebant ultra extrinsecus, qui & fuerunt ibi usque in presentem diem.

* Exod. 34. 27. Hebr. 9. 4.

Moyses in Horeb, quando pepigit Dominus foedus cum filiis Israël, cum egrederentur de Terra Aegypti.

18. Factum est autem, cum exissent sacerdotes de Sanctuario, nebula implevit domum Domini, & non poterant sacerdotes stare & ministrare propter nebulam: impleverat enim gloria Domini domum Domini.

19. Tunc ait Salomon: Dominus dixit ut habitaret in nebula.

20. Adificans adificavi domum in habitaculum tuum, firmissimum solum tuum in sempiternum.

21. Converteritque rex faciem suam, & benedixit omni Ecclesiae Israël: omnis enim Ecclesia Israël stabat.

22. Et ait Salomon: Benedictus Dominus Deus Israël, qui locutus est ore suo ad David patrem meum, & in manibus eius perfecit, dicens:

23. A die, qua eduxi populum meum Israël de Aegypto, non elegeri civitatem de universis tribubus Israël, ut adificaretur domus, & esset nomen meum ibi:

24. Sed elegeri David: ut esset super populum meum Israël.

25. Voluitque David pater meus adificare domum nomini Domini Dei Israël:

26. & ait Dominus ad David patrem meum: Quod cogitasti in corde tuo adificare domum nomini meo, bene fecisti, hoc ipsum mente tractans:

27. Veruntamen tu non adificabis mihi domum, sed filius tuus, qui egredietur de renibus tuis, ipse adificabit domum nomini meo.

28. Confirmavit Dominus sermone suum, quem locutus est: steticque pro David patre meo, & sedi super thronum Israël, sicut locutus est Dominus: & adificavi domum nomini Domini Dei Israël.

29. Et constitui tibi locum arcae, in qua foedus Domini est, quod percussit cum patribus nostris, quando egressi sunt de Terra Aegypti.

30. Stetit autem Salomon ante altare Domini in conspectu Ecclesiae Israël, & expandit manus suas in caelum.

31. & ait: Domine Deus Israël, non est similis tui Deus in caelo desuper, & super terram deorsum: qui custodis pacem & misericordiam servis tuis, qui ambulat coram te in toto corde suo.

32. Qui custodisti servo tuo David patri meo quae locutus es ei: ore locutus es, & manibus perfecisti, ut haec dies probat.

33. Nunc

* 2. Paral. 6. 1.

* 2. Reg. 7. 5.

25. Nunc igitur Domine Deus Israël, conserva famulo tuo David patri meo quae locutus es ei, dicens: Non auferetur de te vir coram me, qui sedeat super thronum Israël: ita tamen si custodierint filij tui viam suam, ut ambulent coram me sicut tu ambulasti in conspectu meo.

26. Et nunc Domine Deus Israël firmentur verba tua, quae locutus es servo tuo David patri meo.

27. Ergone putandum est quod verè Deus habitet super terram? si enim caelum, & caeli caelum te capere non possunt, quantum magis domus haec, quam adificavi?

28. Sed respice ad orationem servi tui, & ad preces eius Domine Deus meus: audi hymnum & orationem, quam servus tuus orat coram te hodie:

29. ut sint oculi tui aperti super domum hanc nocte ac die: super domum, de qua dixisti: Erit nomen meum ibi: ut exaudias orationem, quam orat in loco isto ad te servus tuus.

30. Ut exaudias deprecationem servi tui & populi tui Israël, quocumque oraverint in loco isto, & exaudies in loco habitaculi tui in caelo, & cum exaudieris propitius eris.

31. Si peccaverit homo in proximum suum, & habuerit aliquod iuramentum, quo teneatur strictus: & venerit propter iuramentum coram altari tuo in domum tuam,

32. tu exaudies in caelo: & facies, & iudicabis servos tuos, condemnans impium, & reddens viam suam super caput eius, iustificansque iustum, & retribuens ei secundum iustitiam suam.

33. Si fugerit populus tuus Israël inimicos suos (quia peccaturus est tibi): & agentes poenitentiam, & confitentis nomini tuo, venerint, & oraverint, & deprecati te fuerint in domo hac:

34. exaudi in caelo, & dimitte peccatum populi tui Israël, & reduces eos in terram, quam dedisti patribus eorum.

35. Si clausum fuerit caelum, & non pluerit propter peccata eorum, & orantes in loco isto, poenitentiam egerint nomini tuo, & a peccatis suis conversi fuerint propter afflictionem suam:

36. exaudi eos in caelo, & dimitte peccata servorum tuorum, & populi tui Israël: & ostende eis viam bonam per quam ambulat, & da pluviam super terram

tuam, quam dedisti populo tuo in possessionem.

37. Fames si oborta fuerit in terra, aut pestilentia, aut corruptus aer, aut aerugo, aut locusta, vel rubigo, & afflixerit eum inimicus eius portas obsidens, omnis plaga, universa infirmitas,

38. cuncta devotatio, & imprecatio, quae acciderit omni homini de populo tuo Israël: si quis cognoverit plagam cordis sui, & expandit manus suas in domo hac,

39. tu exaudies in caelo in loco habitationis tuae, & repropitiaberis, & facies ut des unicuique secundum omnes vias suas, sicut videris cor eius (quia tu nosti solus cor omnium filiorum hominum)

40. ut timeant te cunctis diebus, quibus vivunt super faciem terrae, quam dedisti patribus nostris.

41. Insuper & alienigena, qui non est de populo tuo Israël, cum venerit de terra longinqua propter nomen tuum (audietur enim nomen tuum magnum, & manus tua fortis, & brachium tuum extentum ubique) cum venerit in hoc loco,

42. & oraverit in hoc loco, tu exaudies in caelo, in firmamento habitaculi tui, & facies omnia, pro quibus invocaverit te alienigena: ut discant universi populi terrarum nomen tuum timere, sicut populus tuus Israël, & probent quia nomen tuum invocatum est super domum hanc, quam adificavi.

43. Si egressus fuerit populus tuus ad bellum contra inimicos suos, per viam, quocumque miseris eos, orabunt te contra viam civitatis, quam elegisti, & contra domum, quam adificavi nomini tuo,

44. & exaudies in caelo orationes eorum, & preces eorum, & facies iudicium eorum,

45. Quòd si peccaverint tibi (* non est enim homo qui non peccet) & iratus tradideris eos inimicis suis, & captivi ducti fuerint in terram inimicorum longè vel propè,

46. & egerint poenitentiam in corde suo in loco captivitatis, & conversi deprecati te fuerint in captivitate sua, dicentes: Peccavimus, iniquè egimus, impiè gessimus:

47. & reversi fuerint ad te in universo corde suo, & tota anima sua in terra inimicorum suorum, ad quam captivi ducti fuerint: & oraverint te contra viam terrae suae, quam dedisti patribus eorum, &

* 2. Paral. 6. 36. Eccle. 7. 21. 1. Ioan. 1. 8.

civitas quam elegisti, & templi quod edificavi nomini tuo:

49. exaudis in celo, in firmamento solij tui orationes eorum, & preces eorum, & facies iudicium eorum:

50. & propitiaberis populo tuo qui peccavit tibi, & omnibus iniquitatibus eorum, quibus prævaricati sunt in te: & dabis misericordiam coram eis, qui eos captivos habuerint, ut misereantur eis.

51. Populus enim tuus est, & hereditas tua, quos eduxisti de Terra Ægypti, de medio fornacis ferree.

52. Ut sint oculi tui aperti ad deprecationem servi tui, & populi tui Israël, & exaudias eos in universis pro quibus invocaveris te.

53. Tu enim separasti eos tibi in hereditatem de universis populis terræ, sicut locutus es per Moysen servum tuum, quando eduxisti patres nostros de Ægypto Domine Deus.

54. Factum est autem, cum complisset Salomon orans Dominum omnem orationem, & deprecationem hanc, surrexit de conspectu altaris Domini: utrumque enim genu in terram fixerat, & manus expanderat in cælum.

55. Stetit ergo, & benedixit omni ecclesie Israël voce magna, dicens:

56. Benedictus Dominus, qui dedit requiem populo suo Israël, iuxta omnia que locutus est: non cecidit ne unus quidem sermo ex omnibus bonis, quæ locutus est per Moysen servum suum.

57. Sit Dominus Deus noster nobiscum, sicut fuit cum patribus nostris, non derelinquens nos, neque projiciens.

58. Sed inclinet corda nostra ad se, ut ambulemus in universis viis eius, & custodiamus mandata eius, & ceremonias eius, & iudicia quæcumque mandavit patribus nostris.

59. Et sint sermones mei isti, quibus benedixit sum coram Domino, appropinquantes Domino Deo nostro die ac nocte, ut faciat iudicium servo suo, & populo suo Israël per singulos dies:

60. ut sciant omnes populi terræ, quia Dominus ipse est Deus, & non est ultra absque eo.

61. Sit quoque cor nostrum perfectum cum Domino Deo nostro, ut ambulemus in decretis eius, & custodiamus mandata eius, sicut & hodie.

62. Igitur rex, & omnis Israël cum eo, immolabant victimas coram Domino.

63. Mactavitque Salomon hostias pacificas, quas immolavit Domino, boum viginti duo millia, & ovium centum viginti millia: & dedicaverunt templum Domini rex, & filij Israël.

64. In die illa sanctificavit rex medium atrij, quod erat ante domum Domini: fecit quippe holocaustum ibi, & sacrificium, & adipem pacificorum: quoniam altare æreum, quod erat coram Domino, minus erat, & capere non poterat holocaustum, & sacrificium, & adipem pacificorum.

65. Fecit ergo Salomon in tempore illo festivitatem celebrem, & omnis Israël cum eo, multitudo magna ab intritu Emath usque ad Rivum Ægypti, coram Domino Deo nostro, septem diebus * & septem diebus, id est, quatuordecim diebus.

66. Et in die octava dimisit populos: qui benedicentes regi, profecti sunt in tabernacula sua letantes, & alacri corde super omnibus bonis, quæ fecerat Dominus David servo suo, & Israël populo suo.

CAPUT IX.

Dominus Salomoni secundò apparet, & iubet sua servare precepta, additè comminatione nisi servata fuerint. Salomon plures edificat civitates, gentes sibi facit tributarias, & classe in Ophir missa, plurimum auri recipit.

1. Factum est autem cum perfecisset Salomon edificium domus Domini, & edificium regis, & omne quod optaverat & voluerat facere,

2. apparuit ei Dominus secundò * sicut apparuerat ei in Gabaon.

3. Dixitque Dominus ad eum: Exaudi divi orationem tuam & deprecationem tuam, quam deprecatus es coram me: sanctificavi domum hanc, quam edificasti, ut ponerem nomen meum ibi in sempiternum, & erunt oculi mei & cor meum ibi cunctis diebus.

4. Tu quoque si ambulaveris coram me, sicut ambulavit pater tuus, in simplicitate cordis, & in æquitate: & feceris omnia, quæ præcepi tibi, & legitima mea & iudicia mea servaveris,

5. * ponam thronum regni tui super Israël in sempiternum, sicut locutus sum David patri tuo, dicens: Non auferetur vir de genere tuo de solio Israël.

* Primis nempe 7. diebus dedicationi altaris tribus, aliis septem festo Tabernaculorum, ita ut die octavo festi Tabernaculi celebrato, dimissus sit populus die demum 23. mensis huius septimi. Vid. 2. Par. 7. 8. 9. 10.

* Sup. 3. 5. 2. Par. 7. 12.

* 2. Reg. 7. 12. & 16.

6. Si autem aversione aversi fueritis vos & filij vestri, non sequentes me, nec custodientes mandata mea, & ceremonias meas, quas proposui vobis, sed abieritis & colueritis deos alienos, & adoraveritis eos:

7. auferam Israël de superficie terræ, quam dedi eis: & templum, quod sanctificavi nomini meo, projiciam a conspectu meo, eritque Israël in proverbium, & in fabulam cunctis populis.

8. Et domus hæc erit in exemplum: omnis, qui transierit per eam, stupebit, & sibilabit, & dicit: * Quare fecit Dominus sic terræ huic, & domui huic?

9. Et respondebunt: Quia dereliquerunt Dominum Deum suum, qui eduxit patres eorum de Terra Ægypti, & secuti sunt deos alienos, & adoraverunt eos, & coluerunt eos: idcirco induxit Dominus super eos omne malum hoc.

10. * Expletis autem annis viginti postquam edificaverat Salomon duas domos, id est domum Domini, & domum regis;

11. (Hiram rege Tyri præbente Salomoni ligna cedrina & abiègna, & aurum iuxta omne quod opus habuerat) tunc dedit Salomon Hiram viginti oppida in Terra Gallæe.

12. Et egressus est Hiram de Tyro, ut videret oppida, quæ dederat ei Salomon, & non placuerunt ei,

13. & ait: Hæcine sunt civitates, quas dedisti mihi, frater? Et appellavit eas Terram chabul, usque in diem hanc.

14. Misit quoque Hiram ad regem Salomonem centum viginti talenta auri.

15. Hæc est summa expensarum, quam obtulit rex Salomon ad edificandam domum Domini & domum suam, & Mello, & murum Jerusalem, & Heser, & Maggedo, & Gazer.

16. Phæro rex Ægypti ascendit, & cepit Gazer, succenditque eam igni: & Chananeum, qui habitabat in civitate, interfecit: & dedit eam in dotem filiae suæ uxori Salomonis.

17. Edificavit ergo Salomon Gazer, & Bethoron inferiorem, & Baalath, & Palmiram in Terra solitudinis.

18. Et omnes vicos, qui ad se pertinebant, & erant absque muro; munivit, & civitates curruum & civitates equitum, & quodcumque ei placuit, ut edificaret in Jerusalem, & in Libano, & in omni terra potestatis suæ.

* Deut. 29. 24. Jerem. 22. 8.

* 2. Par. 8. 1. Ita ut septem cum dimidio in templo; & 12. cum dimidio in domo sua edificanda, peregerit.

Anno M. 3012. Ant. Chr. 992.

2. Par. 8. 1.

20. Universum populum, qui remanserat de Amorrhæis, & Hethæis, & Pherezæis, & Hevæis, & Iebusæis, qui non sunt de filiis Israël;

21. horum filios, qui remanserant in terra, quos scilicet non potuerant filij Israël exterminare: fecit Salomon tributarios, usque in diem hanc.

22. De filiis autem Israël non constituit Salomon servire quemquam, sed erant viri bellatores, & ministri eius & principes, & duces, & præfecti curruum & equorum.

23. Erant autem principes super omnia opera Salomonis præpositi quingenti quinquaginta, qui habebant subiectum populum, & statuti operibus imperabant.

24. * Filia autem Pharaonis ascendit de civitate David in domum suam, quam edificaverat ei Salomon: tunc edificavit Mello.

25. Offerrebat quoque Salomon tributivibus per annos singulos holocausta, & pacificas victimas super altare, quod edificaverat Domino, & adolebat thymiama coram Domino: perfectumque est templum.

26. Classem quoque fecit rex Salomon in Asiongaber; quæ est iuxta Allath in littore Maris rubri, in Terra Idumæe.

27. Misitque Hiram in classe illa servos suos viros nauticos & gnaros maris, cum servis Salomonis.

28. Qui cum venissent in Ophir, sumptum inde aurum quadringentorum viginti talentorum *; detulerunt ad regem Salomonem.

Venit Regina Saba ad regem Salomonem: quæ eius mirata sapientiam, magnificientiam & gubernationem, datis acceptisque amplis muneribus, discessit: Salomon multam tributum ac aurum altumque accipit; vasa & scutu magnificentibusque thronum construit; multam ac pretiosam habet suppellectilem in vasis, carnis ribus & equis; in abundantia argenti ac cedrorum.

29. SED * & Regina Saba, audita fama Salomonis in nomine Domini, venit tentare eum in enigmatibus.

30. Et ingressa Jerusalem multo cum comitatu, & divitiis, camelis portantibus aromata, & aurum infinitum nimis, & gemmas pretiosas, venit ad regem Salomonem.

* 2. Paral. 8. 11.

* Auri deputatio. Nam massa fuerat 450. talentorum ut est. 2. Paral. 8. 18.

* 2. Paral. 9. 1. Matth. 12. 42. Luc. 11. 31.

monem, & locuta est ei universa quae habebat in corde suo.

3. Et docuit eam Salomon omnia verba, quae proposuerat: non fuit sermo, qui regem posset latere, & non responderet ei.

4. Videns autem regina Saba omnem sapientiam Salomonis, & domum, quam aedificaverat,

5. & cibos mense eius, & habitacula servorum, & ordines ministrantium, vestesque eorum, & pincernas, & holocausta, quae offerebat in domo Domini: non habebat ultra spiritum.

6. Dixitque ad regem: Verus est sermo, quem audivi in terra mea.

7. super sermonibus tuis, & super sapientia tua: & non credebam narranti-bus mihi, donec ipsa veni, & vidi oculis meis, & probavi quoddam media pars mihi nunciata non fuerit: maior est sapientia & opera tua, quam rumor, quem audivi.

8. Beati viri tui, & beati servi tui, qui stant coram te semper, & audiunt sapientiam tuam.

9. Sit Dominus Deus tuus benedictus, cui complacuit, & posuit te super thronum Israël, eo quod dilexerit Dominus Israël in sempiternum, & constituit te regem, ut faceres iudicium & iustitiam.

10. Dedit ergo regi centum viginti talenta auri, & aromata multa nimis, & gemmas pretiosas: non sunt allata ultra aromata tam multa, quam ea quae dedit regina Saba regi Salomoni.

11. (Sed & classis Hiram, quae portabat aurum de Ophir, attulit ex Ophir ligna thyina multa nimis, & gemmas pretiosas.

12. Fecitque rex de lignis thyinis fulcra domus Domini, & domus regiae, & citharas lyrasque cantoribus: non sunt allata huiusmodi ligna thyina, neque visa usque in presentem diem.)

13. Rex autem Salomon dedit reginae Saba omnia quae voluit, & petivit ab eo: exceptis his, quae ultrò obtulerat ei munere regio. Quae reversa est, & abiit in terram suam cum servis suis.

14. Erat autem pondus auri, quod afferebatur Salomoni per annos singulos, sexcentorum sexaginta sex talentorum auri:

15. excepto eo, quod afferebant viri, qui super vectigalia erant, & negotiatores, universique scruta vendentes, & omnes reges Arabiae, ducesque terrarum

* a. Paral. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

16. Fecit quoque rex Salomon ducenta scuta de auro purissimo, sexcentos auri scielos dedit in laminas scuti unius.

17. Et trecentas peltas ex auro probato: trecentae minae auri unam peltam vestiebant: posuitque eas rex in domo saltus Libani.

18. Fecit etiam rex Salomon thronum de ebore grandem: & vestivit eum auro fulvo nimis,

19. qui habebat sex gradus: & summitas throni rotunda erat in parte posteriori: & duae manus hinc atque inde tenentes sedile: & duo leones stabant iuxta manus singulas.

20. Et duodecim leunculi stantes super sex gradus hinc atque inde: non est factum tale opus in universis regnis.

21. Sed & omnia vasa, quibus utebatur rex Salomon, erant aurea: & universa suppellex domus saltus Libani de auro purissimo: non erat argentum, nec alicuius pretij putabatur in diebus Salomonis.

22. quia classis regis per mare cum classe Hiram semel per tres annos ibat in Tharsis, deferens inde aurum, & argentum, & dentes elephantorum, & simias, & pavos.

23. Magnificatus est ergo rex Salomon super omnes reges terrae divitiis, & sapientia.

24. Et universa terra desiderabat vul-tum Salomonis, ut audiret sapientiam eius, quam dederat Deus in corde eius.

25. Et singuli deferebant ei munera, vasa argentea & aurea, vestes & arma bellica, aromata quoque, & equos & mulos per annos singulos.

26. Congregavitque Salomon currus & equites, & facti sunt ei mille quadringenti currus, & duodecim milia equitum: & disposuit eos per civitates munitas, & cum rege in Ierusalem.

27. Fecitque ut tanta esset abundantia argenti in Ierusalem, quanta & lapidum: & cedrorum praebuit multitudinem quasi sycomoros, quae nascuntur in campes-tribus.

28. Et educebantur equi Salomoni de Aegypto, & de Coa: Negotiatores enim regis emebant de Coa, & statuto pretio perducebantur.

29. Egrediebatur autem quadriga ex Aegypto sexcentis siclis argenti, & equus centum quinquaginta. Atque in hunc modum cuncti reges Hethaeorum & Syriae equos venundabant.

* a. Paral. 1. 14. 2. 14. 3. 14. 4. 14. 5. 14. 6. 14. 7. 14. 8. 14. 9. 14. 10. 14. 11. 14. 12. 14. 13. 14. 14. 14. 15. 14. 16. 14. 17. 14. 18. 14. 19. 14. 20. 14. 21. 14. 22. 14. 23. 14. 24. 14. 25. 14. 26. 14. 27. 14. 28. 14. 29. 14. 30. 14. 31. 14. 32. 14. 33. 14. 34. 14. 35. 14. 36. 14. 37. 14. 38. 14. 39. 14. 40. 14. 41. 14. 42. 14. 43. 14. 44. 14. 45. 14. 46. 14. 47. 14. 48. 14. 49. 14. 50. 14. 51. 14. 52. 14. 53. 14. 54. 14. 55. 14. 56. 14. 57. 14. 58. 14. 59. 14. 60. 14. 61. 14. 62. 14. 63. 14. 64. 14. 65. 14. 66. 14. 67. 14. 68. 14. 69. 14. 70. 14. 71. 14. 72. 14. 73. 14. 74. 14. 75. 14. 76. 14. 77. 14. 78. 14. 79. 14. 80. 14. 81. 14. 82. 14. 83. 14. 84. 14. 85. 14. 86. 14. 87. 14. 88. 14. 89. 14. 90. 14. 91. 14. 92. 14. 93. 14. 94. 14. 95. 14. 96. 14. 97. 14. 98. 14. 99. 14. 100.

CAPUT XI.

Salomon plurimis iungitur mulieribus alienigenis, & ab ipsis infatuatus ad ipsarum idola convertitur: in quem iratus Dominus, suscitavit adversarios Adad, Razon, & Ieroboam: cui per prophetam Abiam promittit regnum Israël, servata una tribu Salomonis filio: moritur Salomon post quadraginta regni annos, cui succedit filius Roboam.

1. Rex autem Salomon adamavit mulieres alienigenas multas, filiam quoque Pharaonis, & Moabitidas, & Ammonitidas, Idumaeas, & Sidonias, & Hethaeas:

2. de genibus, super quibus dixit Dominus filius Israël: Non ingrediemini ad eas, neque de illis ingredietur ad vestras: certissime enim avertent corda vestra ut sequamini deos earum. His itaque copulatus est Salomon ardentissimo amore.

3. Fueruntque ei uxores quasi reginae septingentae, & concubinae trecentae: & averterunt mulieres cor eius.

4. Cūque iam esset senex, depravatum est cor eius per mulieres, ut sequeretur deos alienos: nec erat cor eius perfectum cum Domino Deo suo, sicut cor David patris eius.

5. Sed colebat Salomon Astárthē deam Sidoniorum, & Moloch idolum Ammonitarum.

6. Fecitque Salomon quod non placuerat coram Domino, & non adimplevit ut sequeretur Dominum, sicut David pater eius.

7. Tunc aedificavit Salomon fanum Chamus, idolo Moab, in monte qui est contra Ierusalem, & Moloch idolo filiorum Ammon.

8. Atque in hunc modum fecit universis uxoribus suis alienigenis, quae adolebant thura, & immolabant diis suis.

9. Igitur iratus est Dominus Salomoni, quod aversa esset mens eius a Domino Deo Israël, qui apparuerat ei secundò,

10. & praeceperat de verbo hoc ne sequeretur deos alienos, & non custodivit quae mandavit ei Dominus.

11. Dixit itaque Dominus Salomoni: Quia habuisti hoc apud te, & non custodisti pactum meum, & praecepta mea, quae mandavi tibi, dispumpens scindam regnum tuum, & dabo illud servo tuo.

12. Verumtamen in diebus tuis non

faciam propter David patrem tuum: de manu filij tui scindam illud,

13. nec totum regnum auferam, sed tribum unam dabo filio tuo propter David servum meum, & Ierusalem quam elegi.

14. Suscitavit autem Dominus adversarium Salomoni Adad Idumaeum de semine regio, qui erat in Edom.

15. Cū enim esset David in Idumaea, & ascendisset Iobab princeps militiae ad sepeliendum eos, qui fuerant interfecti, & occidisset omne masculinum in Idumaea

16. (sex enim mensibus ibi moratus est Iobab, & omnis Israël, donec interimeret omne masculinum in Idumaea)

17. fugit Adad ipse, & viri Idumaei de servis patris eius cum eo, ut ingrederetur Aegyptum: erat autem Adad puer parvulus.

18. Cūque surrexissent de Madiam, venerunt in Pharan, tuleruntque secum viros de Pharan, & introierunt Aegyptum ad Pharaonem regem Aegypti: qui dedit ei domum, & cibos constituit, & terram delegavit.

19. Et invenit Adad gratiam coram Pharaone valde, in tantum ut daret ei uxorem, sororem uxoris suae germanam Taphnes reginae.

20. Genuitque ei soror Taphnes Genubath filium, & nutritivum eum Taphnes in domo Pharaonis: eratque Genubath habitans apud Pharaonem cum filiis eius.

21. Cūque audisset Adad in Aegypto, dormisse David cum patribus suis, & mortuum esse Iobab principem militiae, dixit Pharaoni: Dimitte me, ut vadam in terram meam.

22. Dixitque ei Pharaon: Quae enim re apud me indiges, ut queras ire ad terram tuam? At ille respondit: Nulla: sed obsecro te ut dimittas me.

23. Suscitavit quoque ei Deus adversarium Razon filium Eliada, qui fugerat Adarezer regem Soba dominum suum:

24. & congregavit contra eum viros, & factus est princeps latronum cum interficeret eos David: abieruntque Damas-cum, & habitaverunt ibi, & constituerunt eum regem in Damasco.

25. eratque adversarius Israëlī cunctis diebus Salomonis: & hoc est malum Adad, & odium contra Israël, regnavitque in Syria.

26. Ieroboam quoque filius Nabat,

* a. Reg. 8. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Ephrathæus, de Sareda, servus Salomonis, cuius mater erat nomine Sarua, mulier vidua: levavit manum contra regem.

27. Et hæc est causa rebellionis adversus eum, quia Salomon ædificavit Mello, & coæquavit voraginem civitatis David patris sui.

28. Erat autem Ieroboam vir fortis & potens: vidensque Salomon adolescentem bonæ indolis & industrium, constituerat eum præfectum super tributa univæ domûs Ioseph.

* 2. Paral. 10. 15.

29. * Factum est igitur in tempore illo, ut Ieroboam egrederetur de Ierusalem, & inveniret eum Ahias Silonites propheta in via, opertus pallio novo: erant autem duo tantum in agro.

30. Apprehendensque Ahias pallium suum novum, quo coopertus erat, scidit in duodecim partes.

31. Et ait ad Ieroboam: Tolle tibi decem scissuras: hæc enim dicit Dominus Deus Israël: Ecce ego scindam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decem tribus.

32. Porro unâ tribus remanebit ei propter servum meum David, & Ierusalem civitatem, quam elegi ex omnibus tribubus Israël:

33. ed quod dereliquerit me, & adoraverit Astarthen deam Sidoniorum, & Chamos deum Moab, & Moloch deum filiorum Ammon: & non ambulaverit in viis meis, ut faceret iustitiam coram me, & præcepta mea, & iudicia sicut David pater eius.

34. Nec auferam omne regnum de manu eius, sed ducem ponam eum cunctis diebus vite sue, propter David servum meum, quem elegi, qui custodivit mandata mea, & præcepta mea.

35. Auferam autem regnum de manu filij eius, & dabo tibi decem tribus:

36. filio autem eius dabo tribum unam, ut remaneat lucerna David servo meo cunctis diebus coram me in Ierusalem civitate, quem elegi ut esset nomen meum ibi.

37. Te autem assumam, & regnabis super omnia, quæ desiderat anima tua, erisque rex super Israël.

38. Si igitur audieris omnia, quæ præcepero tibi, & ambulaveris in viis meis, & feceris quod rectum est coram me, custodiens mandata mea & præcepta mea, sicut fecit David servus meus: ero tecum, & ædificabo tibi domum fidelem, quo-

modo ædificavi David domum, & tradam tibi Israël:

39. & affligam semen David super hoc, verumtamen non cunctis diebus.

40. Voluit ergo Salomon interficere Ieroboam: qui surrexit, & aufugit in Ægyptum ad Sesac regem Ægypti, & fuit in Ægypto usque ad mortem Salomonis.

41. Reliquum autem verborum Salomonis, & omnia quæ fecit, & sapientia eius: ecce universa scripta sunt in Libro verborum dierum Salomonis.

42. Dies autem, quos regnavit Salomon in Ierusalem super omnem Israël, quadraginta anni sunt.

43. Dormivitque * Salomon cum patribus suis, & sepultus est in Civitate David patris sui, regnavitque Roboam filius eius pro eo.

* Ann. M. 3029. Ant. Chr. 975. setatis circiter 58. regni 40.

CAPUT XII.

Roboam juvenem secutus consilium patitur regni divisionem, & Ieroboam rex super decem tribus constituitur, exercitum quoque Roboam adversus Ieroboam Dominus per Semeiam prophetam dissipat.

Ieroboam verò aureos erexit vitulos in Dan & Bethel adorandos, constituit solemnitatem, altari ac sacerdotibus.

1. **V**ENIT autem Roboam in Sichem: illuc enim congregatus erat omnis Israël ad constituendum eum regem.

2. At verò Ieroboam filius Nabat, cum adhuc esset in Ægypto profugus a facie regis Salomonis, audita morte eius, reversus est de Ægypto.

3. Miseruntque & vocaverunt eum: venit ergo Ieroboam, & omnis multitudo Israël, & locuti sunt ad Roboam, dicentes:

4. Pater tuus durissimum iugum imposuit nobis: tu itaque nunc imminue paululum de imperio patris tui durissimo, & de iugo gravissimo, quod imposuit nobis, & serviemus tibi.

5. Qui ait eis: ite usque ad tertium diem, & revertimini ad me. Cumque abiisset populus,

6. inivit consilium rex Roboam cum senioribus, qui assistebant coram Salomone patre eius, cum adhuc viveret, & ait: Quod datis mihi consilium, ut respondeam populo huic?

7. Qui dixerunt ei: Si hodie obderis populo huic, & servieris, & petitioni eorum

* 2. Paral. 10. 1. Eodem ann. 3029.

rum cesseris, locutusque fueris ad eos verba lenia, erunt tibi servi cunctis diebus.

8. Qui dereliquit consilium senum, quod dederant ei, & adhibuit adolescentes, qui nutriti fuerant cum eo, & assistebant illi, 9. dixitque ad eos: Quod mihi datis consilium, ut respondeam populo huic, qui dixerunt mihi: Levius faci iugum quod imposuit pater tuus super nos?

10. Et dixerunt ei iuvenes: qui nutriti fuerant cum eo: Sic loqueris populo huic, qui locuti sunt ad te, dicentes: Pater tuus aggravavit iugum nostrum, tu releva nos. Sic loqueris ad eos: Minimus digitus meus grossior est dorso patris mei.

11. Et nunc pater meus posuit super vos iugum grave, ego autem addam super iugum vestrum: pater meus cecidit vos flagellis, ego autem cædam vos scorpionibus.

12. Venit ergo Ieroboam, & omnis populus ad Roboam die tertiâ, sicut locutus fuerat rex, dicens: Revertimini ad me die tertiâ.

13. Responditque rex populo dura, derelicto consilio seniorum, quod ei dederant.

14. & locutus est eis secundum consilium juvenum, dicens: Pater meus aggravavit iugum vestrum, ego autem addam iugo vestro: pater meus cecidit vos flagellis, ego autem cædam vos scorpionibus.

15. Et non acquievit rex populo: quoniam aversatus fuerat eum Dominus, ut suscitaret verbum suum, quod locutus fuerat in manu Ahie Silonitæ, ad Ieroboam filium Nabat.

16. Videns itaque populus quod noluisset eos audire rex, respondit ei dicens: Quæ nobis pars in David? vel quæ hereditas in filio Isai? Vade in tabernacula tua Israël, nunc vide domum tuam David. Et abiit Israël in tabernacula sua.

17. Super filios autem Israël, quicumque habitabant in civitatibus Iuda, regnavit Roboam.

18. Misit ergo rex Ieroboam Aduram, qui erat super tributa: & lapidavit eum omnis Israël, & mortuus est. Porro rex Roboam festinus ascendit currum, & fugit in Ierusalem.

19. recessitque Israël a domo David, usque in presentem diem.

20. Factum est autem cum audisset omnis Israël, quod reversus esset Ieroboam,

* Sup. 11. 31.

miserunt, & vocaverunt eum congregato cætu, & constituerunt eum regem super omnem Israël, nec secutus est quisquam domum David præter tribum Iuda solum.

21. Venit * autem Roboam Ierusalem, & congregavit universam domum Iuda, & tribum Benjamin, centum octoginta millia electorum virorum bellatorum, ut pugnarent contra domum Israël, & reducerent regnum Roboam filio Salomonis.

22. * Factus est autem sermo Domini ad Semeiam virum Dei, dicens:

23. Loquere ad Roboam filium Salomonis regem Iuda, & ad omnem domum Iuda, & Benjamin, & reliquos de populo, dicens:

24. Hæc dicit Dominus: Non ascendetis, neque bellabitis contra fratres vestros filios Israël: revertatur vir in domum suam, a me enim factum est verbum hoc. Audierunt sermonem Domini, & reversi sunt de itinere sicut eis præceperat Dominus.

25. Ædificavit autem Ieroboam Sichem * in monte Ephraim, & habitavit ibi: & egressus inde ædificavit Phanuel.

26. Dixitque Ieroboam in corde suo: Nunc revertetur regnum ad domum David,

27. si ascenderit populus iste ut faciat sacrificia in domo Domini in Ierusalem: & convertetur cor populi huius ad dominum suum Roboam regem Iuda, interficientque me, & revertentur ad eum.

28. * Et excogitato consilio fecit duos vitulos aureos, & dixit eis: nolite ultra ascendere in Ierusalem: * Ecce dixi tui Israël, qui te eduxerunt de Terra Ægypti.

29. Posuitque unum in Bethel, & alterum in Dan: & factum est verbum hoc in peccatum: ibat enim populus ad adorandum vitulum usque in Dana.

30. Et fecit fana in excelsis, & sacerdotes de extremis populi, qui non erant de filiis Levi.

31. Constituitque diem solemnem in mense octavo, & quintadecimâ die mensis, in similitudinem solemnitatis *, quæ celebrabatur in Iuda. Et ascendens altare, similiter fecit in Bethel, ut immolaret vitulis, quos fabricatus fuerat: constituitque in Bethel sacerdotes excelsorum, quæ fecerat.

32. Er ascendit * super altare quod extruxerat in Bethel, quintadecimâ die mensis octavi, quem finxerat de corde suo:

* Anno M. 3030. Ant. Chr. 974.

* 2. Paral. 11. 2.

* Ab Abimelech Rege ante ann. 258. dirutam. Iudic. 9. 45.

* Tob. 1. 5.

* Exod. 32. 8.

* 2. Paral. 11. 15.

* Tabernaculorum, scilicet.

* Ab hoc idololatricæ exercitio deducen-